

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS

LIETUVOS
ISTORIJOS
METRAŠTIS
2019 metai

1

LI

Vilnius 2019

LITHUANIAN INSTITUTE OF HISTORY

THE YEAR-BOOK
OF LITHUANIAN
HISTORY

2019

1

Vilnius 2019

LITAUISCHES INSTITUT FÜR GESCHICHTE

JAHRBUCH
FÜR LITAUISCHE
GESCHICHTE

2019

1

Vilnius 2019

Žurnalo leidybą finansavo

LIETUVOS MOKSLO TARYBA
PAGAL VALSTYBINĘ LITUANISTINIŲ TYRIMŲ IR SKLAIDOS
2016–2024 METŲ PROGRAMĄ
Projekto finansavimo sutartis Nr. S-LIP-19-10

Redakcinė kolegija / Editorial Board / Redaktion:

Egidijus ALEKSANDRAVIČIUS
Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva /
Vytautas Magnus University, Lithuania

Krzysztof BUCHOWSKI
Balstogės universitetas, Lenkija /
University of Białystok, Poland

Jan JURKIEWICZ
Adomo Mickevičiaus universitetas Poznanėje, Lenkija /
Adam Mickiewicz University, Poznań, Poland

Tomasz KEMPA
Mikalojaus Koperniko universitetas Torunėje, Lenkija /
Nicolaus Copernicus University in Toruń, Poland

Česlovas LAURINAVIČIUS
Lietuvos istorijos institutas, Lietuva /
Lithuanian Institute of History, Lithuania

Vėjas G. LIULEVIČIUS
Tenesio universitetas Noksvilyje, JAV /
University of Tennessee, Knoxville, USA

Bernadetta MANYŚ
Adomo Mickevičiaus universitetas Poznanėje, Lenkija /
Adam Mickiewicz University, Poznań, Poland

Elmantas MEILUS (pirmininko pavaduotojas / Deputy Editor-in-Chief)
Lietuvos istorijos institutas, Lietuva /
Lithuanian Institute of History, Lithuania

Jolita MULEVIČIŪTĖ
Lietuvos kultūros tyrimų institutas, Lietuva /
Lithuanian Culture Research Institute, Lithuania

Mathias NIENDORF
Greifswaldo universitetas, Vokietija /
University of Greifswald, Germany

Rimvydas PETRAUSKAS
Vilniaus universitetas, Lietuva /
Vilnius University, Lithuania

Sergej POLECHOV / Сергей В. ПОЛЕХОВ / Sergey POLEKHOV
Rusijos mokslų akademijos Rusijos istorijos institutas, Rusija /
Institute of Russian History, Russian Academy of Sciences, Russia

Jolita SARCEVIČIENĖ (atsakingoji sekretorė / Executive Secretary)
Lietuvos istorijos institutas, Lietuva /
Lithuanian Institute of History, Lithuania

Vladas SIRUTAVIČIUS
Lietuvos istorijos institutas, Lietuva /
Lithuanian Institute of History, Lithuania

Gintautas SLIESORIŪNAS (pirmininkas / Editor-in-Chief)
Lietuvos istorijos institutas, Lietuva /
Lithuanian Institute of History, Lithuania

Darius STALIŪNAS
Lietuvos istorijos institutas, Lietuva /
Lithuanian Institute of History, Lithuania

Saulius SUŽIEDĖLIS
Milersvilio universitetas, JAV /
Millersville University, USA

Joachim TAUBER
Šiaurės Rytų institutas Liuneburge, Vokietija /
Nordost Institut in Lüneburg, Germany

Theodore R. WEEKS
Pietų Ilinojaus universitetas Karbondeilyje, JAV /
Southern Illinois University, Carbondale, Ill., USA

Andrzej ZAKRZEWSKI
Varšuvos universitetas, Lenkija /
University of Warsaw, Poland

Registruota duomenų bazė:

Articles appearing in this journal are abstracted and indexed in:
HISTORICAL ABSTRACTS. AMERICA: HISTORY AND LIFE.

EBSCO Publishing. Lituanistika

Recenzuojamas mokslo žurnalas, leidžiamas nuo 1971 m. Per metus išeina 1 tomas (2 numeriai).
Elektroninę straipsnių versiją pdf formatu galima rasti internetinėje svetainėje: <http://talpykla.istorija.lt/>

ISSN 0202-3342
e-ISSN 2538-6549

© Lietuvos istorijos institutas, 2019
© Straipsnių autoriai, 2019

ARCHYVŲ SAUGYKLOSE

INGRIDA PAJEDAITĖ

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka

ADOLFO RAULINAIČIO RANKRAŠTINIS PALIKIMAS

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos (toliau – LMAVB) Rankraščių skyriuje saugomas Adolfo Raulinaičio (1903–1987) – pedagogo, dramaturgo, poeto, bibliofilo, istoriko, architektūros paveldo objektų tyrėjo ir sergėtojo, Lietuvių aktyvistų fronto veikėjo, Vorkutos lagerių kalinio – archyvas (f. 322). Tėvo rankraštinių palikimą 1989 m. kovo 14 d. bibliotekai perdavė duktė Danguolė Raulinaitytė-Aleksiūnienė. Fondą sudaro 1931 archyvinė byla: įvairiomis kalbomis (lietuvių, lenkų, rusų, latvių, lotynų, vokiečių) rašyti rankraščiai, mašinraščiai, spaudiniai, fotografijos, planai, žemėlapiai, mikrofilmai.

Fondo sudarytojas – iškili, plačių interesų asmenybė, sulaukusi įvairių sričių specialistų (istorikų, knygotyrininkų, literatūrologų) dėmesio. Jo biogramos išspausdintos ne vienoje lietuvių enciklopedijoje, biografijų žodynuose¹. Almanache „Šiaurės Lietuva“ paskelbta istorikės Letos Dromantienės parengta jo biografija². Svarbių sukakčių progomis periodiniuose leidiniuose publikuoti dukters D. Raulinaitytės-Aleksiūnienės³,

¹ *Lietuvių enciklopedija*, t. 25, Boston, 1961, p. 23 (nurodyta neteisinga mirties data); ten pat, t. 36, Boston, 1969, p. 465; V. Vanagas, *Lietuvių rašytojų sąvadas*, Vilnius, 1996, p. 237; *Lietuvių literatūros enciklopedija*, Vilnius, 2001, p. 415; *Lietuvos knygos veikėjai: biografijų žodynas* [elektroninis išteklius], Vilnius, 2004; *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, t. 19, Vilnius, 2011, p. 605.

² L. Dromantienė, „Mes, lietuviai, tiek turėsime, kiek pajėgsime kultūriškai pasiekti.“, *Šiaurės Lietuva*, Šiauliai, 2001, p. 42–46.

³ D. Raulinaitytė-Aleksiūnienė, Mylėjęs Lietuvą, *Naujasis Dienovidis*, 1993, kovo 5, nr. 8–9, p. 14; ta pati, Daug nuveikęs Lietuvai, *Tremtinys*, 1993, kovo 5, nr. 5, p. 6; ta pati, Garbingas jubiliejus, *Lietuvos aidas*, 2003, kovo 8, nr. 56, p. 13.

bendradarbio Kazio Napoleono Kitkausko⁴, bičiulio Povilo Šilo⁵, kraštiečio Aloyzo Sušinsko⁶, šios publikacijos autorės⁷ straipsniai. Atsiminimų knygoje „Žaidimas KGB tinkluose“ jį prisiminė disidentas, geologas Vytautas Skuodis⁸. A. Raulinaičio pavardė kartkartėmis sušmėžuoja ir įvairiuose architektūros paveldui arba sovietinės paveldosaugos problemoms skirtuose leidiniuose. Vis dėlto nuodugnus jo gyvenimo ir veiklos tyrimas iki šiol neatliktas. Dar nepakankamai iširtas ir turtingas jo archyvas, kuriame esanti medžiaga suteikia galimybę į A. Raulinaitį pažvelgti naujai, išryškinti kai kuriuos jo asmenybės bruožus ir profesinės, mokslinės veiklos aspektus.

Keli štrichai A. Raulinaičio portretui. A. Raulinaitis gimė 1903 m. kovo 9 d. Šadžiūnų kaime, Lazdijų valsčiuje, Seinų apskrityje, ūkininkų, turėjusių 12 ha žemės, šeimoje. Dar mokydamasis Seinų pradžios mokykloje, ėmėsi mokytis kaimo žmones skaityti ir rašyti. 1915–1917 m. Lazdijų valsčiaus Galinių kaimo lietuviškoje mokykloje dėstė pradinį lietuvių kalbos kursą⁹. Lenkams užėmus Seinus, mokslus tęsė Lazdijuose. „Žiburio“ gimnazijos direktoriaus, poeto, kunigo Motiejaus Gustaičio paskatintas, kūrė scenarijus vaidinimams, eilėraščius, kuriuos pasirašinėjo Šadžiūnėlio, Gvazdiko slapyvardžiais ir spausdino šapirografu leistame laikraštyje. Kartu su bendramoksliais rinko liaudies meno dirbinius, archyvinius dokumentus, retas knygas, senovines monetas, užrašinėjo liaudies dainas, mįsles, pasakas, padavimus. Svariai prisidėjo prie pirmojo kraštotyros muziejaus Dzūkijoje įkūrimo¹⁰.

1929 m. A. Raulinaitis baigė studijas Lietuvos universiteto Teologijos-filosofijos fakultete. Tobulinosi Grenoblio, Berlyno universitetuose, Rygos Herderio institute. Dar būdamas studentas, pradėjo mokytojauti Rygos lietuvių gimnazijoje, bendradarbiavo Latvijos lietuvių ir latvių spaudoje, aktyviai reikšėsi įvairiose lietuvių draugijose. Parašė ir su gimnazistais 1928 m. pastatė didelio atgarsio visuomenėje sulaukusią pjesę apie dvasinio atgimimo siekiančią moksleiviją „Naujais keliais“ (išspausdinta 1933 m.)¹¹, sukūrė eiliuotą libretą operai „Vytauto golgota“ (neišliko)¹². Žymaus latvių kalbininko, baltisto Jānio Endzelīnio pakviestas, kurį laiką dėstė lietuvių kalbą Latvijos universitete¹³.

⁴N. Kitkauskas, Istoriką Adolfą Raulinaitį prisiminus, *Voruta*, 1993, kovo 11–17, nr. 10, p. 3.

⁵P. Šilas, Adolfas Raulinaitis, *Tremtinys*, 1993, kovo 5, nr. 5, p. 6.

⁶A. Sušinskas, Mano tėvo klasės draugas, *Gimtinė*, 1993, kovo 1–31, nr. 3, p. 2.

⁷I. Pajedaitė, Adolfo Raulinaičio gyvenimo vingiai, *Tarp knygų*, 2013, nr. 4, p. 22–26.

⁸V. Skuodis, *Žaidimas KGB tinkluose*, Vilnius, 1996, p. 144–146.

⁹L. Dromantienė, min. veik., p. 42.

¹⁰A. Raulinaitis, Pirmasis Dzūkijos kraštotyros muziejus, *Kraštotyra*, Vilnius, 1970, p. 314–315.

¹¹A. Raulinaitis, *Naujais keliais*, Kaunas, 1933; L. Dromantienė, min. veik., p. 43.

¹²D. Raulinaitytė-Aleksišūnienė, Mylėjęs Lietuvą, p. 14.

¹³A. Raulinaitis, Prisiminimai apie prof. J. Endzelyną, 1973 02 05, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyrius (toliau – LMAVB RS), f. 322, b. 900, l. 2.

1936 m. A. Raulinaitis apsigyveno Šiauliuose, tačiau darbo Latvijos universitete neapleido. Šiauliuose dirbo Mokytojų seminarijoje, berniukų gimnazijoje, dėstė lietuvių kalbą ir literatūrą, lietuvių kalbos metodiką. Sovietų Sąjungai 1940 m. okupavus ir aneksavus Lietuvą, įsitraukė į antisovietinio pasipriešinimo organizacijos – Lietuvių aktyvistų fronto – veiklą, vadovavo skyriui Šiauliuose. 1941 m. rugpjūčio 1 d. paskirtas Šiaulių mokytojų seminarijos direktoriumi. 1941 m. pabaigoje kartu su kitais miesto inteligentais (Peliksu Bugailiškiu, Juozu Karosu ir kt.) įkūrė Šiaulių apygardos Meno ir mokslo centrą¹⁴. 1944 m. rudenį pradėjo mokytojauti Lazdijuose. Deja, netrukus, 1944 m. gruodžio 22 d., buvo suimtas ir įkalintas Marijampolės kalėjime. Apkaltintas, kad disidentinėje spaudoje („Ateityje“) paskelbė straipsnį „Raudonasis teroras“ (nors jo nerašė), nuteistas 10 metų kalėti¹⁵. Vorkutos lageryje kiekvieną laisvesnę minutę skaitė (net buvo pradėjęs analizuoti Kristijono Donelaičio „Metus“), rašė nostalgiskus eilėraščius, kurių dalis vėliau išspausdinta poezijos antologijoje „Tremtinio Lietuva“¹⁶.

1953 m. vasarį buvo išleistas į laisvę, bet tegavo leidimą apsigyventi Baltarusijoje. Padedamas bičiulių įsikūrė Vilniuje, tačiau negalėjo gauti darbo pagal profesiją. Viename laiške apie šią situaciją rašė: „...pro Korsaką negalėjau patekti nei į Akademijos nei į Liet[uvių] kalbos instituto darbų sritį, nors visa eilė senųjų profesorių klubeno dėl manęs“¹⁷.

1953 m. gegužės 15 d. įsidarbino Mokslinėje restauracinėje gamybinėje dirbtuvėje (toliau – MRGD) – pirmojoje Lietuvos istorijoje paminklotvarkos darbų organizacijoje¹⁸. Ji buvo įkurta vos prieš pustrečių metų – 1950 m. spalio 24 d. – ir į savo gretas telkė kvalifikuotus specialistus. Į MRGD veiklą po truputį įsitraukė nemažai vėliau išgarsėjusių architektų, istorikų, archeologų, menotyrininkų, inžinierių, norėjusių prisidėti prie šalies paveldo išsaugojimo. Pirmaisiais metais A. Raulinaitis dirbo MRGD Gamybos sektoriuje, buvo paskirtas vieno reikšmingiausių Lietuvos paveldo objektų – Trakų salos pilies – konservavimo darbų vykdytoju¹⁹. Netrukus tapo Projektavimo skyriaus Istorinių tyrimų sektoriaus pirmuoju vadovu²⁰. Jam patikėta suburti mokslo darbuotojų kolektyvą, organizuoti ir koordinuoti jų veiklą, parengti mokslo tiriamojo darbo metodiką, tyrimų,

¹⁴ L. D r o m a n t i e n ė, min. veik., p. 44–45.

¹⁵ Ten pat, p. 45.

¹⁶ *Tremtinio Lietuva: eilėraščiai*, sud. Juozas Laurušas, Vilnius, 1990, p. 430–432, 560.

¹⁷ A. Raulinaičio laiškas (juodraštis) neįvardytam adresatui, LMAVB RS, f. 322, b. 75, l. 1. Minėtasis Kostas Korsakas buvo LSSR MA akademikas, nuo 1952 m. – Lietuvių kalbos ir literatūros instituto direktorius.

¹⁸ Plačiau apie Mokslinę restauracinę gamybinę dirbtuvę (toliau – MRGD) žr.: J. G l e m ž a, Paminklosaugos raida Lietuvoje, *Kultūros paminklai*, 2000, nr. 7, p. 5–25. 1961 m. MRGD pervadinta Specialiąja moksline restauracine gamybine dirbtuve (SMRGD).

¹⁹ Išrašas iš SMRGD direktoriaus įsakymo nr. 48, 1963 03 13, LMAVB RS, f. 322, b. 7, l. 1r.

²⁰ L. D r o m a n t i e n ė, min. veik., p. 45.

projektinės dokumentacijos, normatyvinių dokumentų ir profesinės literatūros komplektavimo, sisteminimo bei saugojimo tvarką. 1969 m. MRGD reorganizavus į Paminklų restauravimo valdybą (nuo 1975 m. Respublikinis kultūros paminklų restauravimo trestas) ir įsteigus Paminklų konservavimo institutą (toliau – PKI), A. Raulinaitis dirbo pastarojoje įstaigoje vyresniuoju moksliniu bendradarbiu, vėliau – konsultantu. Kartu su bendradarbiais intensyviai darbavosi Lietuvos, Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos, Lenkijos, Latvijos, Estijos archyvuose, bibliotekose, muziejuose, užmezgė ryšius (kiek tai buvo įmanoma „geležinės uždangos“ sąlygomis) su giminingomis užsienio šalių institucijomis, garsiais mokslininkais (pavyzdžiui, vokiečių istoriku Waltheriu Hubatschu). Už gerą darbą, aktyvią visuomeninę veiklą jam ne kartą buvo įteikti garbės raštai ir padėkos. Respublikinio kultūros paminklų restauravimo tresto valdytojo Romualdo Kaminsko sveikinamajame rašte pažymima:

A. Raulinaitis atliko didelį darbą, vadovaudamas įstaigos istorijos ir kultūros paminklų tyrėjams ir mokydamas juos, su dideliu pasišventimu tyrinėdamas Vilniaus, Kauno ir ypač Klaipėdos senamiesčių istoriją, urbanistiką ir atskirus paminklus, nagrinėdamas archyvuose seniausius ir sudėtingiausius jų fondus. Žymus jo įnašas tiriant Palangos, Preilos, Nidos istoriją ir jų paminklus²¹.

Giriamas ir skatinamas jubiliejų progomis, kasdienybėje A. Raulinaitis su kolegomis dažnai sulaukdavo kritikos, kaltinimų savamoksliskumu, pernelyg romantizuotu požiūriu į paveldą, nacionalizmu, tiriamųjų darbų fragmentiškumu (nors jie tokie dažniausiai būdavo dėl objektyvių priežasčių – istorijos šaltinių ir laiko trūkumo)²². 1962–1964 m. A. Raulinaitis buvo priverstas „kelti kvalifikaciją“ vakariniame Lietuvos komunistų partijos Vilniaus miesto komiteto Marksizmo-leninizmo universitete²³.

A. Raulinaitis buvo tikras poliglotas, mokėjo trylika užsienio kalbų. Kalbėjo latvių, rusų, lenkų, vokiečių, prancūzų kalbomis, gerai mokėjo lotynų kalbą, vartojo baltarusių, ukrainiečių, čekų, „jugoslavų“, bulgarų, italų kalbas²⁴. Pasak jo, dar mokydamasis gimnazijoje, mėgino versti iš lotynų kalbos Motiejaus Kazimiero Sarbievijaus eiles²⁵. 1930 m. iš lotynų kalbos į lietuvių kalbą išvertė Jono Kentiečio (kanonizuotas 1767 m.) pamokslą, pasakytą Krokuvoje 1430 m., mirus Lietuvos didžiajam kunigaikščiui Vytau-

²¹ Respublikinio kultūros paminklų restauravimo tresto valdytojo Romualdo Kaminsko sveikinamasis raštas, 1978 03 21, LMAVB RS, f. 322, b. 18, l. 1r.

²² A. R a u l i n a i t i s, Medžiaga kompleksinei metodikai pažinti ir mano metodografijai, 1972 03 29, ten pat, b. 898, l. 1r–2r; I. J u č i e n ė, Istoriniai architektūros paminklų tyrimai, *Muziejai ir paminklai*, 1968, gruodis, p. 92–97.

²³ A. R a u l i n a i t i s, Gyvenimo aprašymas (juodraštis), LMAVB RS, f. 322, b. 32, l. 1.

²⁴ A. Raulinaičio pasisakymo apie užsienio kalbų mokymąsi bei vartojimą metmenys, 1966 10 18, ten pat, b. 894, l. 1.

²⁵ Ten pat.

tui²⁶. Po karo, 1956 m., iš latvių kalbos išvertė dramaturgo Gunāro Priedės dramą *Lai arī rudens* („Nors ir ruduo“)²⁷, o 1958 m. iš lenkų k. – istoriko Jurgio Ordos straipsnį *Zamek ładowy w Trokach* („Trakų pusiasalio pilis“)²⁸.

Savo žinias ir gebėjimus A. Raulinaitis panaudojo ir visuomeninėje veikloje. Buvo aktyvus Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos narys, šios draugijos Liaudies universiteto Paminklų apsaugos ir kraštotyros fakulteto tarybos pirmininko pavaduotojas bei lektorius²⁹. Nors draugijos veikla buvo politizuota, kontroliuojama sovietinės nomenklatūros, A. Raulinaičiui ir jo bendraminčiams pavykdavo surasti būdų, kaip visuomenei pristatyti jiems patiems rūpimus dalykus, sutelkti tautiečius krašto istorijos tyrimo ir paveldo išsaugojimo darbams. Liaudies universitete jis skaitė paskaitas kultūros istorijos, paveldosaugos, kalbotyros, pedagogikos, psichologijos temomis.

Šiame universitete apie 1972 m. A. Raulinaitis susipažino su V. Skuodžiu, kurį netrukus įtraukė į draudžiamosios spaudos dauginimo ir platinimo veiklą. „Iš A. Raulinaičio, – prisimena V. Skuodis, – 1972 metų rudenį pirmą kartą gavau „LKB kronikos“ ketvirtąjį numerį, nuo kurio ir prasidėjo mano veikla Lietuvos pogrindyje“³⁰.

Kitaip nei V. Skuodžiui, A. Raulinaičiui pavyko išvengti arešto ir įkalinimo, jis galėjo tęsti savo darbus paveldosaugos baruose. Bedirbantį jį ištiko insultas ir mirtis. Užgeso 1987 m. rugsėjo 6 d., eidamas aštuoniasdešimt penktuosius metus. Palaidotas Rokantiškių kapinėse³¹. Jį pažinojusiųjų atmintyje liko kaip labai darbštus, aktyvus, noriai su visais bendraujantis, inteligentiškas, didelės erudicijos, aukštos kultūros žmogus. Su žmona Ona Kubiliūte-Raulinaitiene (lietuvių kalbos mokytoja) užaugino dvi dukteris.

Per ilgą ir turiningą savo gyvenimą A. Raulinaitis buvo sukaukęs dvi asmenines didelės mokslinės, literatūrinės ir kultūrinės vertės leidinių bibliotekas: viena jų (apie 3 tūkst. tomų) sunaikinta 1944 m. po arešto, kita (apie 2 tūkst. tomų) sukomplektuota grįžus iš tremties. Po A. Raulinaičio mirties dalį naujesnių jo knygų artimieji padovanojo atkurto Vytauto Didžiojo universiteto bibliotekai, senuosius leidinius 2002–2004 m. pardavė

²⁶ A. R a u l i n a i t i s, Šv. Jono Kantijaus pamokslas Vytautui Didžiajam mirus, *Soter*, t. 7, nr. 1, 1930, p. 93–103.

²⁷ G. P r i e d e, Nors ir ruduo: 3 veiksmų, 5 paveikslų drama, iš latvių kalbos vertė A. Raulinaitis, 1956, LMAVB RS, f. 322, b. 841 (rankraštis), b. 842 (mašinėraštis).

²⁸ J. O r d a, Trakų pusiasalio pilis, 1958, ten pat, b. 843 (vertimo rankraštis), b. 844 (mašinėraštis). Vertimo publikaciją žr.: *Valstybinės LTSR Architektūros paminklų apsaugos metraštis*, t. 2, 1960, p. 49–68. A. Raulinaitis išsaugojo ir J. Ordos autografa. Žr.: J. O r d a, *Zamek ładowy w Trokach*, Wilno, 1958 03 25, LMAVB RS, f. 322, b. 1273.

²⁹ [A. R a u l i n a i t i s], Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos Vilniaus skyriaus Liaudies universiteto Kraštotyros ir paminklų apsaugos fakultetas, 1968–1975, ten pat, b. 459, l. 1–8.

³⁰ V. S k u o d i s, min. veik., p. 144.

³¹ D. R a u l i n a i t y t ė - A l e k s i ū n i e n ė, Garbingas jubiliejus, p. 13.

Vilniaus bibliotekoms, mokslo institucijoms, privatiems asmenims³². Asmeninį archyvą 1989 m. duktė D. Raulinaitytė-Aleksiūnienė patikėjo saugoti LMAVB Rankraščių skyriui. Šis rinkinys (f. 322) buvo tvarkomas 2004–2007 m. Su dokumentų bibliografiniais aprašais galima susipažinti elektroniniame Rankraščių kataloge. A. Raulinaičio fondo medžiaga suskirstyta į 11 skyrių.

I. Personalija (b. 1–57). Šiam skyriui priskirti 57 1955–1980 m. dokumentai. Medžiagos apie A. Raulinaičio vaikystę, tėvus, studijas, pirmąsias darbo vietas, tremtį fonde beveik nėra, išskyrus keletą atsitiktinių rankraščių (prisiminimų fragmentų, lakoniškų gyvenimo aprašymo variantų, oficialių raštų valdžios institucijoms juodraščių). Kai kurie ankstyvojo laikotarpio dokumentai, sprendžiant iš užuominų laiškuose ir biografų liudijimų, buvo sunaikinti Antrojo pasaulinio karo metais³³, kitus galbūt tebesaugo artimieji.

Nemažą grupę dokumentų sudaro jubiliejų, sovietinių švenčių progomis A. Raulinaičiui įteikti sveikinamieji, garbės, padėkos raštai (b. 1–19). Kai kurie iš jų yra gana didelio formato, išradingai apipavidalinti, kiti sudėti į sovietine simbolika puoštus aplankus. Šių raštų adresantai – A. Raulinaičio bendradarbiai, MRGD ir PKI vadovybė, LSSR kultūros ministerija, LSSR valstybinis statybos ir architektūros reikalų komitetas, LSSR kultūros ministerijos Respublikinis kultūros paminklų restauravimo trestas, Lietuvos respublikinės profesinių sąjungų tarybos prezidiumas, Vilniaus miesto vykdomasis komitetas. Atskirai minėtinas 1964 m. balandžio 10 d. LSSR kultūros ministerijos garbės raštas, įteiktas A. Raulinaičiui už darbą, atliktą vykdant Vilniaus dominikonų Šv. Dvasios bažnyčios požemių mokslinius tyrimus. Tai vienintelis tokio pobūdžio raštas, kuriame atsisakyta sovietmečiu pamėgtų aptakių formuluočių „už gerą darbą“, „už aktyvią visuomeninę veiklą“ ir konkrečiai įvardyta, už ką apdovanotasis įvertintas.

Atkreiptinas dėmesys į A. Raulinaičio 1959–1973 m. dienoraščio pobūdžio darbo užrašus. Ant paskirų po ranka pasitaikiusių popieriaus lapų A. Raulinaitis trumpai užsirašydavo svarbiausius dienos įvykius, darbus, įvairias pastabas. Šiuose užrašuose galima surasti įdomios informacijos apie jo bendradarbius, kolegas, komandiruotes į Latvijos, Baltarusijos archyvus, taip pat apie Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Kretingos, Biržų, Plungės, Kėdainių, Raudondvario, Merkinės, Palangos, Trakų architektūrinio paveldo objektų tyrimus ir restauravimą.

Keletas dokumentų liudija represijas, buitį, pastangas susigrąžinti prieš karą turėtą nuosavybę Palangoje. Tai A. Raulinaičio 1964 m. sausio 19 d. prašymas (nuorašas) LSSR Aukščiausiojo Teismo pirmininkui išduoti pažymą apie kalėjime ir lageryje praleistą lai-

³² *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, p. 605.

³³ Ten pat; D. Raulinaitytė-Aleksiūnienė, *Mylėjęs Lietuvą*, p. 14; A. Raulinaičio laiškas neįvardytam adresatui, LMAVB RS, f. 322, b. 75, l. 1.

ką; raštas (juodraštis, be datos) SSRS Aukščiausiosios Tautybių Tarybos pirmininkui dėl iki tremties turėto medinio namelio Palangoje grąžinimo; Palangos vykdomojo komiteto nutarimas (nuorašas) dėl vasarnamio Palangoje; 1968 m. A. Raulinaičio prašymai (juodraščiai) Palangos vyriausiajam architektui dėl leidimo įsirengti lauko tualetus ir prausyklą namų valdoje, Žemaičių g. 4.

A. Raulinaitis išsaugojo ir Liudviko Matusevičiaus 1962 m. liepos 26 d. pažymą (rašyta A. Raulinaičio ranka) apie tai, kad jis 1915–1916 m. mokėsi pradinėje mokykloje Galiniuose, kurią su tėvais įkūrė A. Raulinaitis. Šios pažymos A. Raulinaičiui prireikė renkant dokumentus senatvės pensijai gauti.

Įdomu patyrinėti fondo sudarytojo aplankytojų koncertų, baletų, spektaklių programėles ir bilietus su jo pastabomis, muzikos ar reginio įvertinimais. Šie, atrodytų, mažareikšmiai dokumentai suteikia žinių apie A. Raulinaičio pomėgius, laisvalaikį, leidžia jį geriau pažinti kaip asmenybę.

Tarp A. Raulinaičio rankraščių saugomas ir nedidelis pluoštelis jo artimųjų – žmonos, dukters, žento – dokumentų. Tai O. Raulinaitienei 1955 m. birželio 15 d. LSSR Vilniaus miesto Lenino rajono Vykdomojo komiteto išduota pažyma ir 1976 m. balandžio 13 d. pranešimas apie pašto perlaidą; D. Raulinaitytės-Aleksiūnienės 1974 m. liepos 16 d. prašymas Lazdijų liaudies švietimo skyriaus vedėjui atsiųsti pažymą apie jos darbą Lazdijų vidurinėje mokykloje 1951–1952 m.; LSSR Ramygalos rajono Vykdomojo komiteto Liaudies švietimo skyriaus 1957 m. liepos 27 d. raštas (nuorašas) Vilniaus miesto Liaudies švietimo skyriui dėl leidimo Ramygalos vidurinės mokyklos mokytojai Marijonui Aleksiūnui išvykti iš rajono ir įsidarbinti kurioje nors Vilniaus mokykloje; MRGD direktoriaus 1963 m. vasario 14 d. raštas (juodraštis ir nuorašas) Elektromechaninio technikumui direktoriui dėl technikumui darbuotojui M. Aleksiūnui, su šeima gyvenančiam MRGD Istorinio tyrimo grupės vadovui A. Raulinaičiui bute Vilniuje, L. Giros g. 22/1, aprūpinimo gyvenamuoju plotu.

II. Korespondencija (b. 58–258). Asmenų fondų ypatybė yra ta, kad juose beveik neišlieka paties fondo sudarytojo laiškų: jie patenka į adresatų rankas, ir tik nuo šių geros valios priklauso, ar bus išsaugoti, ar ilgainiui taps prieinami visuomenei. Šiuo požiūriu A. Raulinaičio rinkinys taip pat nėra išimtis. Liko vos keletas A. Raulinaičio laiškų (dažniausiai nenurodytiems adresatams) juodraščių, raštelių pavidalo autografų. Tarp jų – 1972 m. rugpjūčio 22 d. laiškas lituanistui, „Kultūros barų“ vyriausiajam redaktoriui Broniui Savukynui (apie straipsnio spausdinimą žurnale); laiškas (juodraštis) Lvovo universiteto mokslinės bibliotekos darbuotojui, bibliografui Fiodorui Filipovičiui Maksimenkai (apie bibliotekoje saugomą 1522 m. knygą ir atrinktų rankraščių kopijavimą); kartu su architektu restauratoriumi K. N. Kitkausku 1969 m. kovo 7 d. rašytas laiškas Irenai Kołoszyńskai, kuriame dėkojama už pagalbą, sprendžiant Vilniaus arkikatedros bazilikos restauravimo problemas.

Ne itin gausu ir pačiam fondo sudarytojui adresuotų laiškų, atvirukų. Išliko žmonos į Nidą siųsta telegrama, dukters Danguolės su vyru vardinių proga iš Kabulo 1976 m. gegužės 25 d. atsiųstas atvirukas. A. Raulinaičiui taip pat rašė: dailininkas Gerardas Bagdonavičius, žurnalo „Švyturys“ redaktorius Algirdas Dulkinas, bendradarbiai Marija Vaitkunskaitė-Banikonienė, Regina Legaitė-Skardžiuvienė, Edmundas Dirgintas, Stefanija Čerškutė, Jonas Tatoris, Stanislovas Mikulionis, Sigitas Lasavickas, architektas, leidinio „Lietuvos TSR architektūros klausimai“ (3 t.) atsakingasis redaktorius Juozas Baršauskas, inžinierė architektė Birutė Kugevičienė, taip pat muziejininkas, kraštotyriminkas Adolfas Nezabitauskis, Kauno arkivyskupijos kurijos archyvaras kunigas Petras Veblaitis, Algė Jankevičienė, lenkų meno istorikas Kazimierz Parfianowiczus, estų meno istorikas, restauratorius Villemas Raamas, latvių etnografas, archeologas, medicinos istorikas Ādolfs Karnups ir jo duktė Ilze Karnupe. Negausų epistolinį palikimą papildė nedidelis pluoštas įvairių institucijų ir organizacijų raštų.

III. Tarnybinė ir visuomeninė veikla (b. 259–468). Ši skyrių sudaro dokumentai (rankraščiai, mašinosraščiai, juodraščiai), atspindintys fondo sudarytojo darbą MRGD ir PKI bei dalyvavimą visuomeninių organizacijų veikloje.

Čia saugomi 1959–1981 m. A. Raulinaičio prašymai MRGD ir PKI vadovams dėl atostogų suteikimo ar nukėlimo vėlesniam laikui, dėl atleidimo iš darbo ir kt.; 1959–1973 m. komandiruočių į Kauną, Maskvą, Nidą, Klaipėdą pažymėjimai; 1953–1977 m. užrašai, kuriuose užfiksuoti įvairūs kultūros paveldo apsaugos bei MRGD ir PKI darbo organizavimo klausimai, svarstyti MRGD Techninės tarybos, LSSR kultūros ministerijos Mokslinės metodinės kultūros paminklų apsaugos tarybos posėdžiuose, pasitarimuose ir susirinkimuose; 1953 m. Trakų salos ir pusiasalio pilių teritorijos tvarkymo bei restauravimo darbų priežiūros dienynas; 1969 m. Gedimino kalno atraminės sienos atkasimo bei nuvalymo darbų stebėjimo dienoraštis; raportai apie pažeidimus tyrinėjant ir restauruojant architektūros paminklus (pavyzdžiui, 1959 m. rugpjūčio 13 d. raportas MRGD direktoriui dėl architekto S. Lasavicko pradėtų Aukštutinės pilies pietinės sienos konservavimo bei atstatymo darbų sustabdymo).

Išliko nemažai dokumentų, liudijančių A. Raulinaičio dalyvavimą įvairių komisijų veikloje. Tarp jų – komisijos, sudarytos siekiant nustatyti, kokius darbus būtina atlikti Trakų salos pilyje baigiantis 1953 m. restauracijos sezonui, aktas; atliktų darbų Trakų pilyje įvertinimo aktas (1961 m. rugsėjo 16 d.); Kauno pilies bokšte saugotų archeologinių radinių patikrinimo aktas (1962 m. gegužės 22 d.); Kauno senamiesčio 13, 16, 17 kvartelių rekonstrukcijos projekto ekspertizės aktas (1964); Plungės parko apžiūros protokolas (1966 m. spalio 13 d.); vykdant namo Literatų g. 8, Vilniuje, remonto darbus surastų žmonių kaulų (XIX a. palaidojimai) apžiūros aktas (1966 m. kovo 11 d.); MRGD archyvo patikrinimo aktas (1967 m. vasario 18 d.); Klaipėdos pilies 1974 m. archeologinių tyrimų aptarimo protokolas (1975 m. rugsėjo 23 d.).

Eidamas MRGD Istorinių tyrimų sektoriaus vadovo pareigas A. Raulinaitis turėdavo spręsti įvairius šio sektoriaus darbo organizavimo klausimus, tad susikauptė nemažai sektoriaus veiklą atspindinčių dokumentų. Išliko 1958–1959 m. A. Raulinaičio sudaryti sektoriaus darbuotojų bei pretendavusių į šį darbą asmenų sąrašai (nurodyti kontaktiniai duomenys, žinios apie kvalifikaciją ir pasirengimą darbui); sektoriaus veiklos planų ir ataskaitų juodraščiai; darbuotojų individualios ataskaitos; paskyros, darbo laiko apskaitos žiniaraščiai, atostogų grafikai; A. Raulinaičio 1963–1975 m. sudarytos įvairių MRGD ir PKI restauruotų objektų (bažnyčių, pilių, namų) Vilniuje, Trakuose, Biržuose, Tauragėje, Merkinėje, Palangoje, Klaipėdoje ir kt. istorinių tyrimų sąmatos (juodraščiai); 1958–1968 m. MRGD darbo sutartys su Pranu Mantvydu, Česlovu Pabrinkiu, Julija Radviliene, Albertu Kiviliumi, A. Nezabitausku, J. Orda; kai kurių darbuotojų (Č. Pabrinkio, Stasio Samalavičiaus, Irenos Jučienės) prašymai MRGD direktoriui dėl atostogų suteikimo, priėmimo arba atleidimo iš darbo; 1959–1961 m. MRGD darbuotojų A. Raulinaičio, S. Samalavičiaus, R. Legaitės-Skardžiuvienės, M. Vaitkunskaitės-Banikonienės mokslinio darbo Rusijos ir Baltarusijos archyvuose planai; MRGD, PKI, Kultūros ministerijos 1958–1973 m. išduotos pažymos apie A. Raulinaičio, R. Legaitės-Skardžiuvienės, M. Vaitkunskaitės-Banikonienės, S. Samalavičiaus, I. Jučienės komandiruotes į Maskvą, tuometį Leningradą, Minską, Rygą, Lvovą, Taliną; Latvijos SSR archyvų valdybos 1964 m. sąskaitos už A. Raulinaičio užsakytas archyvinių dokumentų kopijas; 1967–1969 m. Lietuvos centrinio valstybinio istorijos archyvo (toliau – LVIA) rankraštinės medžiagos skolinimo MRGD aktai; 1958 m. Pauliaus Galaunės, Konstantino Jablonskio, Eduardo Vodzinsko, A. Nezabitausko sąskaitos MRGD direktoriui už sugaištą laiką konsultuojant MRGD darbuotojus Kauno, Trakų, Klaipėdos, Vilniaus architektūros paminklų archeologinių, istorinių, geologinių tyrinėjimų ir restauravimo klausimais; 1962 m. rugsėjo 15 d. A. Nezabitausko prašymas MRGD direktoriui sumokėti 420 rublių už Klaipėdos pilies ir miesto įkūrimo dokumentų ir kronikų ištraukų surinkimą ir jų vertimą į lietuvių kalbą.

Į A. Raulinaičio archyvą pateko Vilniaus, Trakų ir Kauno pilių restauravimo, konservavimo, projektavimo ir mokslinio tyrimo darbų planai (1960 m. vasario 18 d.) bei Kėdainių senamiesčio rekonstrukcijos projekto architektūrinė-planinė užduotis (1961 m. gegužės 17 d.); architekto Vytauto Jurkšto parengta Vilniaus senamiesčio regeneracijos projekto korektūros darbų programa (1969 m. spalio 20 d.); Kazio Šešelgio sudaryta Kauno senamiesčio rekonstrukcijos programa; PKI architekto Vytauto Landsbergio-Žemkalnio informacinis pranešimas (1977 m.), kuriame pasisakoma prieš garažų statybą Vilniaus senamiesčio 34 kvartale, pateikiamos įvairių komisijų aktų ir kt. dokumentų šiuo klausimu ištraukos, nurodomi straipsniai (jo paties ir V. Skuodžio), kurių nebuvo leista spausdinti; MRGD architekto Žybarto Simonaičio (iki 1994 m. Simonavičius), MRGD mokslinės bendradarbės R. Legaitės-Skardžiuvienės ir Vilniaus valstybinio dailės

muziejaus mokslinės bendradarbės Jadvygos Katinaitės surašytas aktas dėl 2-ajai Pabaltijo restauracinių dirbtuvių konferencijai, vykusiai Taline 1960 m. rugsėjo 25–30 d., dailės muziejaus paskolintų koklių sužalojimo (1960 m. lapkričio 21 d.).

Archeologus ir muziejininkus turėtų sudominti archeologinių radinių perdavimo muziejams aktai. Iš šių dokumentų aiškėja, kad į Istorijos ir etnografijos muziejų (dabar – Lietuvos nacionalinis muziejus) pateko 1959 m. gegužės–rugsėjo mėn. MRGD vykdytų kasinėjimų prie šio muziejaus medžiaga; kad Kauno pilyje 1955–1961 m. rastus radinius perėmė Kauno valstybinis istorijos muziejus, o Trakų pilių archeologinius radinius – Trakų kraštotyros muziejus; kad Biržų kraštotyros muziejui perduoti 1960–1961 m. Biržų pilies architektūrinių tyrimų natūroje radiniai (1961 m. lapkričio 24 d.). Įdomu, jog vienas archeologinis radinys pateko ne į muziejų saugyklas, o į A. Raulinaičio rinkinį. Tai melsvos kepuraitės liekanos, 1961 m. vasario 21 d. rastos su mergaitės griaučiais Vilniaus Šv. Onos bažnyčios teritorijoje (b. 324).

A. Raulinaitis priklausė MRGD darbuotojų profesinei sąjungai, išsaugojo kai kuriuos šios organizacijos dokumentus. Tai 1955–1964 m. MRGD darbuotojų profsąjungos komiteto posėdžių protokolai; MRGD komisijos, sudarytos profsąjungos komiteto veiklai už 1964 m. patikrinti, išvados (1965 m. sausio 25 d.); profesinės sąjungos komiteto raštai ir kt.

Kaip jau minėta, A. Raulinaitis buvo Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos narys bei šios draugijos Liaudies universiteto Paminklų apsaugos ir kraštotyros fakulteto tarybos pirmininko pavaduotojas. Apie šią A. Raulinaičio veiklos sritį galima daugiau sužinoti pasklaidžius 1968–1975 m. jo užrašus, kuriuose yra duomenų apie fakulteto tarybos sudėtį, posėdžius; paskaitas ir kt. Taip pat čia yra minėtos draugijos tarybos plenumo, įvykusio 1967 m. gegužės 27 d., nutarimas; draugijos III suvažiavimo programa, A. Raulinaičiui išduotas suvažiavimo delegato mandatas (1969).

Be to, fondo sudarytojas buvo vienas populiariesnių ano meto ekskursijų vadovų. Išliko A. Raulinaičio užrašai apie MRGD 1958–1959 m. ekspedicijas-ekskursijas į Kaliningrado sritį, Baltarusiją ir Ukrainą, pastabos apie aplankytus Lydos, Naugarduko, Myriaus, Nesvyžiaus, Lucko, Slanimo ir kt. architektūros paminklus; išrašai iš leidinių apie lankytinas vietas; kelionių maršrutų schemas; A. Raulinaičio vestų ekskursijų po Vilniaus senamiestį ir Trakus dalyvių registracijos lapai; 1971–1976 m. ekskursijų po Panemunę, Dzūkiją, Rytų Aukštaitiją, Latviją medžiaga.

IV. Mokslo darbai (b. 469–865). A. Raulinaičio archyve saugoma gana daug ir įvairių daugiausia niekur nepublikuotų jo darbų, parašytų dirbant MRGD ir PKI: mokslinių, enciklopedinių ir mokslo populiarinimo straipsnių, istorinių apybraižų, kultūros paveldo objektų istorinių tyrimų, pranešimų ir jų tezių, recenzijų ir kt. Kai kurie iš jų parašyti bendradarbiaujant su kolegomis restauratoriais, istorikais, architektais (J. Tatoriu, K. N. Kitkausku, Dalija Zareckiene, Vytautu Merkiu, Stasiu Pinkumi). Didelė dalis darbų yra įrišti, apipavidalinti, pažymėti MRGD ar PKI lipdėmis, minėtų įstaigų archyvų

antspaudais. Juose yra daug iliustracijų: kultūros paveldo objektų fotografijų, ikonografinės medžiagos kopijų. A. Raulinaičio tyrinėtų objektų geografija – labai plati: Vilniaus, Kauno, Klaipėdos senamiesčiai, Trakų pilys, Kuršių nerija, Kėdainiai, Palanga, Merkinė, Plungė ir kitos vietovės.

A. Raulinaitis kartu su S. Pinkumi ir V. Merkiu 1957–1958 m. parengė Vilniaus namų istorines anketas senamiesčio rekonstrukcijos projekto aiškinamajam raštui; Vilniaus senamiesčio atskirų kvartalų istorines charakteristikas; Vilniaus arkikatedros bazilikos, Šv. Dvasios, Šv. Onos, Šv. Mikalojaus, Misionierių bažnyčių istorinius tyrimus ir anotacijas.

Fondo sudarytojas dalyvavo rengiant Kauno senamiesčio rekonstrukcijos projektą, parašė jo istorinę dalį. Taip pat išliko kai kurių laikinosios sostinės kvartalų, atskirų pastatų Vilniaus gatvėje ir Rotušės aikštėje, vadinamojo „Perkūno“ namo, Rotušės, Maironio lietuvių literatūros muziejaus, Evangelikų liuteronų bažnyčios istorinės apybraižos, anotacijos (1961–1971); straipsnio „Gynybinės Kauno miesto sienos“ juodraščiai, mašinraščiai ir atspaudai iš leidinio „Lietuvos TSR architektūros klausimai“ (t. 2, 1964, p. 192–206); su architektė D. Zareckiene 1967 m. parengti Kauno 3-iosios gynybinės sienos ir bokšto istoriniai-architektūriniai tyrimai su projektiniais pasiūlymais; Pažaislio kamaldulių bažnyčios ir vienuolyno ansamblio istoriniai tyrimai (1965–1969).

Ypač daug darbų apie Klaipėdos, Kuršių nerijos, Palangos paveldą (daugiau kaip 100 bylų). Čia yra keli straipsnio „Klaipėdos senamiesčio architektūra bei sutvirtinimai“ variantai (publikuotas leidinyje „Lietuvos TSR architektūros klausimai“, t. 3, 1966, p. 341–356). Taip pat istoriniai tyrimai: „Klaipėdos senamiesčio ekonominė ir socialinė raida jo regeneravimo reikalu“; „Klaipėdos miesto istorinė charakteristika“; „Prekyba, jos veiksniai, įtakos iš svetur ir prekybinių istorinių įstaigų bei įmonių išsidėstymas Klaipėdos senamiestyje jo regeneracijai“ (1973); „Klaipėdos senamiesčio planinės struktūros, posesijų istorinė raida, funkcijos ir užstatymo istorinė stilistinė charakteristika“ (1973); „Klaipėdos senamiesčio apšvietimas, kelių danga ir apželdinimas“ (1973); „Klaipėdos pilys ir jų istorinė raida“ (1976); „Klaipėdos miesto senosios dalies istorinė raida. (Pagal kartografinę-ikonografinę medžiagą bei istorinius šaltinius)“; „Pajūrio žvejo sodyba. Klaipėda, Smiltynės 5“ (1976 m., yra daug fotografijų, kuriose užfiksuoti XIX–XX a. žvejų gyvenamųjų namų (Šventojoje, Kopgalyje) interjero ir eksterjero fragmentai, ūkiniai pastatai ir kt.); „Etnografiniai Neringos pastatai. Preilos gyvenvietės istoriniai tyrimai“ (1974); „Nidos gyvenvietės senoji dalis“ (1978); „Juodkrantės poilsio namų Kalno g. 12 istoriniai tyrimai“ (1974); „Juodkrantės gyvenvietės senoji dalis“ (1980); „Palangos kariniai įrenginiai bei jų ginkluotė“; „Palangos ir jos parkų istorijai“ (1961–1962); „Palangos senosios vaistinės istoriniai-meniniai tyrimai“ (1975).

Minėtini ir kitų vietovių paveldo objektų tyrimai: „Plungės parkas istorijos šviesoje“ (1966); „Veiverių mokytojų seminarija (namų kompleksas ir jo aplinka)“ (1976); „Senutėje Merkinėje seniausioji bažnyčia – retas istorinis architektūros paminklas“;

„Istorinė pažyma Kristijono Donelaičio gyventųjų vietovių restauravimui bei sutvarkymui“ (1960); kartu su K. N. Kitkausku parašytas straipsnis „Tolminkiemio bažnyčios (K. Donelaičio memorialinio pastato) restauravimo problemos“, kuriame apžvelgiama Tolminkiemio bažnyčios statybos ir remonto darbų istorija, apibendrinami bažnyčios liekanų archeologiniai tyrinėjimai, aptariamoms bažnyčios atstatymo ir pritaikymo K. Donelaičio memorialiniam muziejui problemos.

Be to, A. Raulinaitis parašė nemažai informacinių straipsnių: „Vilniaus senelis miestas istorijos sukuriuose“ (apie MRGD specialistų pastangas apsaugoti Vilniaus senamiestį nuo griovimų ir niokojimo sovietmečiu); „Kas nauja Lietuvos senuosiuose miestuose? Ir senėja ir gražėja Lietuvos senieji miestai. Vilnius“ (apie Vilniaus architektūros paminklų istorinius, architektūrinius, archeologinius tyrimus ir restauravimą); „Kas yra ir ko nėra Vilniuje“ (apie neišlikusius Vilniaus pastatus, naujas statybas, architektūros paminklų restauravimą ir atstatymą); „Kur pasidėjo Vilniaus katedros eksponatai?“ (apie Vilniaus katedros vertybių (lobyno) grobstymą, apie 1955–1956 m. surasto Vilniaus kapitulos archyvo perdavimą LMAVB); „Iš Trakų istorijos labirinto“; „Vis plačiau, vis sparčiau gražinkime Klaipėdos senamiestį“ (apie PKI ir MRGD nuveiktus darbus Klaipėdoje); „Klaipėda praeityje ir šiandien“; „Klaipėdos tvirtovės“ (publikuotas žurnale „Mokslas ir gyvenimas“, 1965, nr. 12, p. 35–36); „Kur ir kokia buvo seniausioji Klaipėda“ (publikuotas žurnale „Kultūros barai“, 1971, nr. 10, p. 64–65). Į „Lietuviškąją tarybinę enciklopediją“ ir „Mažąją lietuviškąją tarybinę enciklopediją“ sugulė jo straipsniai apie Klaipėdą, Kalvių, Klabinių, Kėdainių, Kelmės, Lančiūnavos, Liolių, Salų, Telšių, Tauragės, Vilkėnų, Žagarės ir kt. kultūros paveldo objektus.

A. Raulinaitis aktyviai dalyvaudavo įvairiose konferencijose, seminaruose, parengė nemažai pranešimų. Išliko 1959–1979 m. lietuvių, latvių, rusų kalbomis jo rašytų pranešimų juodraščiai, mašinraščiai, tezės, pastarųjų publikacijos. Minėtini šie pranešimai: „Iš archit. paminklų istorinio tyrimo metodikos“ (skaitytas 1959 m. gruodžio 14–15 d. vykusioje konferencijoje architektūrinio palikimo tyrimo klausimais); *Результаты исторического исследования готического сооружения – дома Перкунаса в гор. Каунас* (1965); „Vilniaus miesto kūrimasis ir jo vaidmuo feodalizmui įsigalint Lietuvoje“ (skaitytas 1966 m. lapkričio 29 d. MRGD Architektūros teorijos-istorijos seminare); „Istorinės žinios apie seniausiąją mūrinę statybą bei jos techniką Lietuvoje“ (1966 m. gruodžio 17 d.); *Основы методики по исследованию топонимики (гидронимики) айстийских (балтийских) языков* (skaitytas 1967 m. vasario 7–9 d. Rygoje vykusioje SSRS šiaurės vakarų zonos toponimikos tyrimo konferencijoje); „Pranešimas apie krikščioniškų ir nacionalinių senųjų vardų (pavardžių) raidą Lietuvoje ir specialiai Kaune XVI a.“ (pasisakymas 1969 m. gegužės 4 d. Cėsyje, Latvijoje, vykusioje konferencijoje); „Naujovės Lietuvos statybinės technikos istorijoje pokariniame laikotarpyje“ (1972 m. gegužės 31 d.); *Достижения в комплексной методике при научных*

исследованиях старинных городов и памятников архитектуры Литовской ССР; Некоторые корректуры в истории градостроительства Литвы; „Švietimas ir mokslas Vilniuje I aukšt. mokyklos išvakarėse“; *Урбанизация городской структуры в районе Вильнюсского университета в XVI веке* (skaitytas XII Pabaltijo respublikų mokslų istorijos konferencijoje 1979 m.). Šio pranešimo tezės publikuotos leidinyje *Роль Вильнюсского университета в развитии науки* (1979, p. 24–26). Kai kuriose konferencijose A. Raulinaitis dalyvaudavo ne kaip pranešėjas, bet kaip klausytojas. Tokiais atvejais apie jas referuodavo savo bendradarbiams. Išliko jo 1973 m. spalio 18 d. skaitytas informacinis pranešimas apie Tarptautinės paminklų ir istorinių vietų tarybos (ICOMOS) 1973 m. rugsėjo 3–6 d. Vilniuje surengtą konferenciją, skirtą istorinių centrų apsaugos ir jų regeneracijos problemoms socialistinėse šalyse aptarti. Minėtini ir A. Raulinaičio parengti informaciniai pranešimai Lietuvos naujienų agentūrai ELTA apie MRGD veiklą bei plataus atgarsio visuomenėje sulaukusią Vilniaus senamiesčio rekonstrukciją.

A. Raulinaitis yra sudaręs keletą rašytinių šaltinių ir ikonografinės medžiagos rinkinių. Jie, kaip ir dauguma A. Raulinaičio darbų, nebuvo išspausdinti, tačiau plačiai naudoti MRGD ir PKI specialistų. Išliko trys 1967–1968 m. jo parengti Vilniaus arkikatedros bazilikos archyvinių dokumentų aplankai (pagal numeraciją matyti, kad jų būta mažiausiai penkių), kuriuose, be kita ko, įsegtas ir architekto Martyno Knakfuso 1771 m. raporto Vilniaus katedros kapitulai apie katedros būklę nuorašas bei daugybė tarpukariu veikusio Vilniaus bazilikos gelbėjimo komiteto dokumentų, brėžinių, saugomų LVIA, kopijų. 1968 m. minėtame archyve A. Raulinaitis surinko svarbiausią medžiagą apie Vilniaus Šv. Onos bažnyčią ir iš jos suformavo dar tris rinkinius: „Susirašinėjimai dėl leidimų ir remonto Vilniaus Šv. Onos bažnyčioje“ (1895 m. dokumentų kopijos), „Apie Vilniaus vokiečių katalikų broliją prie Šv. Onos bažnyčios Vilniuje“ (1875–1883 m. dokumentai), „Remontai Vilniaus Šv. Onos bažnyčioje 1901–1907 m.“ (1901–1911 m. dokumentai). Kiek kitokio pobūdžio 1971 m. sudaryti albumai „Rytų Prūsijos miestų ir krašto namai“ bei „Rytų Prūsijos kaimiečių namai ir medinės bažnyčios“. Jie suformuoti jau ne archyvinių šaltinių, o tuomet itin retų leidinių pagrindu. Pirmajame surinktos architekto, paveldosaugininko, medinės Rytų Prūsijos architektūros tyrėjo Richardo Dethlefsono 1918 m. Miunchene išleistos knygos *Stadt- und Landhäuser in Ostpreussen* fragmentų, daugiausia iliustracijų, kopijos (iš egzemplioriaus, buvusio Maskvos architektūros instituto bibliotekoje), antrajame – to paties autoriaus 1911 m. Berlyne išleisto veikalų *Bauernhäuser und Holzkirchen in Ostpreussen* fragmentų kopijos. Abu rinkiniai su įvadiniais J. Tatorio ir A. Raulinaičio straipsniais (mašinosraščiai).

V. Paskaitos, kalbos, kūryba (b. 866–942). Į šį skyrių pateko 1957–1979 m. rankraščiai, liudijantys fondo sudarytojo pedagoginį, literatūrinį talentą. Nemažą grupę sudaro A. Raulinaičio paskaitų, skaitytų įvairiomis progomis jį pakvietusių visuomeninių

organizacijų, kolektyvų nariams, medžiaga: paskaitų rankraščiai, metmenys, planai, programos, pastabos ir kt. Išlikę rankraščiai liudija, kad su kilnia švietėjiška misija A. Raulinaičiui teko lankytis vidurinėse mokyklose, Termofikacijos ir Chemijos institute, Liaudies dainos klube, Vilniaus universiteto Internacionalistų ir Kraštotyrininkų klubuose. Be to, jis dėstė Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos Liaudies universiteto Paminklų apsaugos ir kraštotyros fakultete. Paskaitų tematika įvairi: „Vilniaus ir Lietuvos architektūriniai paminklai“, „Vilniaus miesto urbanistinė kilmė ir istorinė raida“, „Vilniaus senamiesčio praeitis urbanistiniu požiūriu“, „Estetinio auklėjimo bei ugdymo metodikos pradmenys“, „Gamtos ir kultūros paminklų sandermė ir jų vaidmuo visuomenėje“, „Įsameninimas bei personifikacija senųjų lietuvių mitologijoje“, „Ko ieškotina Pietinėje Žemaitijoje ir Kvedarnoje? (Istoriniu ir kalbiniu požiūriu)“.

Be paties A. Raulinaičio paskaitų rankraščių, išliko pluoštas kitų asmenų skaitytų paskaitų konspektų. Tai socialistinės ekonomikos, ateizmo, estetikos, dialektinio ir istorinio materializmo paskaitų, 1962–1964 m. A. Raulinaičio lankytų Marksizmo-leninizmo universitete, užrašai. Taip pat 1957–1976 m. Liaudies universiteto Paminklų apsaugos ir kraštotyros bei Muzikos fakultetuose A. Raulinaičio klausytų paskaitų kultūros ir mokslų istorijos, paveldo apsaugos, politinėmis temomis konspektai. Šiose paskaitose savo patirtimi, pasiekimais dalijosi tokios iškilios asmenybės kaip profesorius K. Jablonskis, Vladas Abramavičius, Vladas Drėma, Stasys Abramauskas, Adolfas Tautavičius, V. Landsbergis-Žemkalnis, V. Merkys ir daugelis kitų. Į fondą pateko ir keli tiek paties A. Raulinaičio, tiek kitų lektorių (S. Abramausko ir Romo Batūros) paskaitų skelbimai. Vieni jų – kaligrafiškai surašyti ranka, kiti – meniškai apipavidalinti ir multiplikuoti.

A. Raulinaitis išsaugojo ir savo kalbų bei pasisakymų konferencijose, pasitarimuose, suvažiavimuose, parodų atidarymuose juodraščius, santraukas, metmenis. Kai kurie neoficialūs jo pasisakymai yra paremti prisiminimais, tad jo biografiją praturtina naujomis įžvalgomis. Minėtina A. Raulinaičio kalba, pasakyta 1973 m. gruodžio 15 d. per Rygos lietuvių Vlodo Tumo medžio dirbinių parodos atidarymą Gamtos muziejuje Rygoje; 1963 m. lapkričio 15 d. pasisakymas apie archeologinių tyrinėjimų svarbą ir reikšmę, apie Vilniaus ir Trakų pilių, Kauno, Kėdainių, Klaipėdos ir kt. senamiesčių tyrimus Lietuvos mokslų akademijos archeologų-etnografų ataskaitinėje konferencijoje; 1966 m. spalio 18 d. pasisakymas apie užsienio kalbų mokymąsi ir vartojimą.

Skyriaus pabaigoje – pluoštelis A. Raulinaičio publicistinių straipsnių rankraščių, esė, keli 1957–1967 m. sukurti eilėraščiai.

VI. Kitų autorių darbai (b. 943–1364). A. Raulinaitis išsaugojo nemažai savo bendradarbių MRGD ir PKI darbų: mokslinių ir mokslo populiarinimo straipsnių, pranešimų, istorinių apybraižų, išsamių archeologinių, architektūrinių tyrimų ataskaitų ir kt. Absoliuti jų dauguma niekur nepublikuoti. Kaip rodo kai kuriuose iš jų esantys MRGD ir

PKI archyvo antspaudai bei inventoriniai numeriai, dalį šių darbų A. Raulinaitis pasiėmė iš darbovietės archyvo, kitus jam greičiausiai įteikė patys autoriai.

Į fondą pateko nemažas pluoštas MRGD archeologo Karolio Meko darbų. Pirmiausia minėtinos Kauno (1959, 1960), Medininkų (1961, 1963), Liškiavos (1962), Biržų (1964–1965), Trakų (1967) pilių archeologinių tyrimų mokslinės ataskaitos, jų nuorašai ar santraukos. Pora darbų rodo, kad 1969–1970 m. K. Mekui teko prisidėti ir prie kai kurių Klaipėdos senamiesčio pastatų (Turgaus ir Sukilėlių g. kampe) bei kvartalų archeologinių tyrimų. Yra ir straipsnio rusų k. apie archeologinius Kauno pilies tyrinėjimus mašinraštis, taip pat pranešimo „Kauno pilies archeologiniai tyrinėjimai ir jų duomenų panaudojimas pilies konservacijai bei architektūros istorijai“, skaityto 1959 m. birželio 18–20 d. Vilniuje vykusioje Pirmojoje Pabaltijo respublikų mokslinėje-metodinėje konferencijoje architektūros paminklų restauravimo klausimais, variantai lietuvių ir rusų k.

K. Meko tyrimus reikšmingai papildė jo kolegijų I. Jučienės ir R. Legaitės-Skardžiuvienės darbai. Išliko I. Jučienės 1960–1961 m. Trakų pilių bei 1966 m. Kauno rotušės archeologinių kasinėjimų ataskaitų rankraščiai ir mašinraščiai, Medininkų (1961) ir Tauragės (1967) pilių istoriniai-archeologiniai tyrimai. Daug gausesnis ir įvairesnis R. Legaitės-Skardžiuvienės rankraštinis palikimas: „Vilniaus Aukštutinės pilies istorinė pažyma“ (1959), Kauno senamiesčio namų istorinės anketos (1960), vienos arba kartu su Terese Dambrauskaite, M. Vaitkunskaitė-Banikonienė ir Romanu Jalovecku parengti Vilniaus senamiesčio kvartalų Nr. 33–36, 54 istorinių tyrimų aiškinamieji raštai (1961–1966), istorinės žinios apie atskirus Vilniaus pastatus (Vokiečių g. 8, Karmelitų g. 4), Vilniaus Bernardinų bažnyčios ir vienuolyno istorinė apybraiža (1967), bendradarbiaujant su architektu Giedručiu Lauciumi parengta minėtos bažnyčios istorinių-architektūrinių tyrimų rezultatų apžvalga (1968), Vilniaus miesto gynybinės sienos dalies Pylimo g. archeologinių tyrimų aprašymas (1959) ir keletas rankraščių, kuriuose užfiksuoti 1959–1967 m. įvairiose Vilniaus senamiesčio vietose vykdytų žvalgomųjų archeologinių kasinėjimų rezultatai. Ypatingo dėmesio vertos kartu su S. Samalavičiumi parengtos 1959 ir 1960 m. Rusijos (Maskvos ir Leningrado) archyvuose atlikto darbo mokslinės ataskaitos (b. 997–999), kuriose pateikti duomenys apie aplankytus archyvus ir bibliotekas, peržiūrėtus dokumentus ir užsakytas kopijas. Svarbu tai, kad jose nurodytos konkrečių dokumentų, susijusių su Lietuvos, Baltarusijos architektūros paminklais, signatūros, anotacijos. Šios ataskaitos suteikia galimybę net neišvykus iš šalies susipažinti su Rusijoje esančia unikalia lituanistine medžiaga.

Verta atkreipti dėmesį į dar vieną panašią ataskaitą. Tai istorikės T. Dambrauskaitės 1964 m. parengta atlikto darbo Krokuvos archyvuose ataskaita. Į fondą pateko ir daugiau jos darbų. Be jau minėtų kolektyvinių Vilniaus senamiesčio kvartalų istorinių tyrimų, čia saugomos jos užpildytos Kauno senamiesčio namų anketos, istorinių duomenų apie

Žagarės dvaro rūmus (Joniškio r.) ir Raseinių dominikonų vienuolyną apžvalgos, kartu su architektė Elena Urboniene parengti Alumnato pastato, Universiteto g. 4, Vilniuje, architektūrinių tyrimų rezultatų apibendrinimai (1961).

Nemažas pluoštas (11 vnt.) ir M. Vaitkunskaitės-Banikonienės darbų. Tai „Buv. Varnių dvasinės seminarijos pastato istorinė pažyma“ (1963), Kėdainių evangelikų liuteronų bažnyčios (1966) ir Vilniaus pranciškonų bažnyčios bei vienuolyno (1961) istorinės apybraižos, šio vienuolyno teritorijoje 1966 m. pavasarį vykdytų archeologinių kasinėjimų aprašymas, istorinės žinios apie Verkių rūmus ir kai kuriuos kitus istorinius Vilniaus pastatus.

A. Raulinaitis sukaupė gana daug (32 vnt.) klaipėdiškio menotyrininko, dailininko J. Tatorio, su kuriuo glaudžiai bendradarbiavo tyrinėdamas Klaipėdos architektūros paveldo objektus, rankraščių, mašinraščių, brėžinių, piešinių, datuojamų 1972–1975 m. Į fondą pateko net po kelis egzempliorius gausiai iliustruotų Klaipėdos senamiesčio namų Didžiosios vandens g. 5, Kurpių g. 1 ir 4, Jūratės g. 10, Danės g. 15, S. Nėries g. 4 istorinių-architektūrinių charakteristikų. Taip pat istorinės apybraižos apie Danės kairiosios krantinės bei Turgaus aikštės užstatymą, studija „Klaipėdos senamiesčio ženklai ir emblemos“, kelios laikraščio „Tarybinė Klaipėda“ 1972–1973 m. publikuotų straipsnių apie Klaipėdos praeitį kopijos ir iškarpos, 1975 m. parengtas „Palangos senosios vaistinės istorinių meninių tyrimų aiškinamasis raštas“.

Kitų autorių darbai nesudaro didesnių grupių. Tarp jų: architektų S. Čerškutės, V. Jurkšto, Vytauto Parčiausko 1962 m. parengtas Klaipėdos senamiesčio rekonstrukcijos projekto aiškinamasis raštas; E. Dirginto „Perkūno“ namo Kaune istoriniai-architektūriniai tyrimai bei istorinės apybraižos „Kauno senamiestis gaisrų sukuryje“ ir „Gaisrai Vilniuje“ (1960); S. Lasavicko Medininkų pilies istorijos apžvalga, apibendrintos istorinės žinios apie Vilniaus Aukštutinę pilį, Vilniaus arkikatedros varpinę, Aušros vartus, taip pat kartu su S. Mikulioniu 1963 m. parašytos istorinės apybraižos apie Trakų salos ir pusiasalio pilis; A. Pilypaičio istorinės-architektūrinės apybraižos „Sluškų rūmai Vilniuje“ mašinraštis (1964); S. Samalavičiaus 1962 m. parašyta Kėdainių senamiesčio rekonstrukcijos projekto istorinė dalis, 1976 m. spaudai parengto leidinio „Baroko šedevras. (Vilniaus Petro ir Povilo bažnyčia)“ korektūros; architekto K. Šešelgio straipsnis apie Vilniaus senamiesčio užstatymo ypatybes, rekonstrukciją ir regeneraciją „Kaip spręsti Vilniaus senamiesčio problemą?“ (iškarpa iš laikraščio); 1958 m. kartu su S. Lasavicku parengta Vilniaus senamiesčio rekonstrukcijos projekto aiškinamojo rašto istorinė dalis; architektės D. Zareckienės darbai apie „Perkūno“ namo bei pastatų Vilniaus g. 20 ir Rotušės a. 10 Kaune architektūrinius tyrimus.

A. Raulinaitis išsaugojo archeologo Prano Kulikausko parengtos 1960 m. Trakuose Lietuvos istorijos instituto vykdytų archeologinių kasinėjimų ataskaitos mašinraštį su autografu; žurnalisto, kraštotyrininko, muziejininko A. Nezabitausko sudarytą Klaipėdos pilies ir miesto įkūrimo dokumentų (1252–1420) nuorašų ir vertimų į lietuvių kalbą rin-

kinį (mašinraštis); kunigo Tadeuszo Rogalós-Zawadzkiego tarpukariu parengto didžiulės apimties veikalas apie Vilniaus Laterano kanauninkų vienuolyną ir Šv. Petro ir Povilo bažnyčią, pavadinto *Kronika Antokolska*, nuorašą (keturių dalių mašinraštis); lenkų istoriko Vladislavo Zahorskiego rankraščių apie Vilniaus bažnyčias, saugomų LVIA, vertimus į lietuvių kalbą; 1940–1942 m. lenkų menotyrininko Mariano Morelowskio sudaryto Vilniaus miesto rekonstrukcinio plano „Vilnius prieš 1655 metus“ paaiškinimų vertimą, kurį 1960 m. atliko architektas V. Landsbergis-Žemkalnis (mašinraštis), ir daug kitos aktualios literatūros kopijų.

Atskirą grupę sudaro 1954 ir 1956 m. mokslinių ekspedicijų, kurių metu siekta suregistruoti ir aprašyti saugotinus architektūros paminklus, medžiaga. Į fondą pateko šių ekspedicijų dalyvių, MRGD architektų Vytauto Gabriūno, Bronislovo Krūminio, S. Lasavicko, etnografo, muziejininko, dailėtyrininko Klemenso Čerbulėno, A. Pilypaičio (tuomet dar tik Kauno politechnikos instituto studento) apžiūrėtų architektūros paveldo objektų anotacijos (mašinraščiai). Vienos iš jų – lakoniškos, nesiekiančios dviejų puslapių, kitos – gana informatyvios, keliolikos lapų apimties. Žiūrint iš šių dienų perspektyvos, kai kurie jų teiginiai atrodo nebeatintantys tikrovės. Kita vertus, jose pateikta ir šiandien aktuali informacija apie architektūros paminklų būklę prieš 60 ir daugiau metų. Anotacijose aprašytų objektų geografija labai plati. V. Gabriūnas apžiūrėjo Viduklės (Raseinių r.), Upynos (Šilalės r.), Rietavo (Plungės r.), Veiviržėnų, Vėžaičių (Klaipėdos r.), Degučių, Žemaičių Naumiesčio (Šilutės r.) bažnyčias ir varpines, Švėkšnos, Vilkėnų (Šilutės r.) dvarų rūmus ir parkus; B. Krūminis – Radviliškio varpinę, Šeduvos (Radviliškio r.), Linkuvos (Pakruojo r.), Šiluvos (Raseinių r.), Telšių, Varnių, Janapolės (Telšių r.), Joniškio, Kelmės, Liolių, Vaiguvos, Kražių (Kelmės r.) kulto pastatus, Pakruojo dvaro ansamblį, Impolių dvaro svirną. S. Lasavickas aprašė Raseinių dominikonų vienuolyną ir bažnyčią, Kulių (Plungės r.), Kintų, Rusnės (Šilutės r.), Požerės, Kaltinėnų, Laukuvos (Šilalės r.), Tauragės, Žygaičių, Skaudvilės kulto pastatus, Tauragės pilį; A. Pilypaitis – Renavo rūmus, Tirkšlių koplytstulpį, Sedos, Pikelių, Pievėnų, Ukrainų bažnyčias (Mažeikių r.), Žemaičių Kalvarijos, Gintališkės, Alsėdžių (Plungės r.), Kretingos, Kartenos, Darbėnų (Kretingos r.), Skuodo (Skuodo r.) kulto pastatus. Daugiausia architektūros paveldo objektų apėmė ir išsamiausias anotacijas parašė K. Čerbulėnas. Tai Paežerių (Vilkaviškio r.), Gelgaudiškio (Šakių r.) rūmų, Būdviečio dvaro klėties ir koplytėlės (Lazdijų r.), Marijampolės, Kalvarijos (Marijampolės r.), Kudirkos Naumiesčio, Griškabūdžio (Šakių r.), Stakliškių (Prienu r.), Merkinės. Liškiavos, Kalvių (Varėnos r.), Pivašiūnų, Miroslavo (Alytaus r.), Veisiejų, Švėntezerio, Seirijų, Rudaminos, Leipalingio, Krosnos (Lazdijų r.) kulto pastatų aprašymai. Taip pat Astravo rūmų ir tilto, Biržų Šv. Jono bažnyčios, Pabiržės varpinės, Ripeikių k. smuklės, Papilio evangelikų reformatų bažnyčios (Biržų r.), Kražių jėzuitų kolegijos, Verpenos Šv. Onos bažnyčios (Kelmės r.), Sereikių kapinių koplyčios (Pasvalio r.), XVII a. pradžios pastato

Panevėžyje, Kranto g. 19, Leonardavo dvaro rūmų (Panevėžio r.), Rokiškio bažnyčios ir dvaro rūmų, Ragelių varpinės (Rokiškio r.), Šiaudinės (Akmenės r.), Palėvenėlės (Kupiškio r.), Tryškių (Telšių r.), Kurtuvėnų, Šakynos (Šiaulių r.), Užvenčio (Kelmės r.), Skaisgirio (Joniškio r.) bažnyčių anotacijos.

A. Raulinaičio rinkinyje yra tekstų, kurių autorius nenustatytas. Tarp jų žymią dalį sudaro sovietmečiu platinti anoniminiai Lietuvos pagrindžio leidiniai (multiplikuoti mašinraščiai) bei kita pagrindinė lektūra (b. 1348–1364): „Apie lietuvių padėtį Baltarusijos Respublikoje“ (1972); „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“ (1973–1977, nr. 8–12, 15, 26); „Laisvės šauklys: visuomeninis laisvųjų lietuvių laikraštis“ (1976, nr. 3); straipsnis (multiplikuotas mašinraštis su A. Raulinaičio taisymais) „Apso apylinkių lietuviai (medžiaga lietuvių nutautinimui TSR Sąjungoje tirti)“. Yra pagrindo manyti, kad kai kuriuos minėtus leidinius ir rankraščius A. Raulinaitis gavo iš V. Skuodžio. Jis apie keitimąsi nelegalia literatūra užsimena atsiminimų knygoje: „Pats pradėjęs dauginti „LKB kroniką“, o vėliau „Aušrą“, visuomet po vieną egzempliorių atiduodavau A. Raulinaičiui, nes jis tų leidinių iš niekur kitur reguliariai negaudavo. Juos perskaitęs, atiduodavo kitiems.“³⁴ Remiantis V. Skuodžio atsiminimais, galima spėti, kad kai kurių nelegalios spaudos tekstų autorius yra būtent jis:

A. Raulinaitis, žinodamas, kad kartais važinėju po tą Vilniaus krašto dalį, kuri pasiliko Baltarusijos pusėje, kartą manęs paprašė ką nors parašyti į jau beveik parengtą pagrindžio leidinį „Apie Baltarusijos lietuvių padėtį“. Mano straipsnis vadinosi „Laiškas iš Baltarusijos“. Jame aprašiau nuniokotus ir sugriautus istorijos ir kultūros paminklus, susijusius su Lietuvos praeitimi. Vėliau iš A. Raulinaičio gavau kraštotyriminkų surinktą rankraštinę medžiagą apie Apso, Breslaujos ir Drujos kraštų lietuviybės liekanas. Iš tos medžiagos turėjau parengti straipsnį to paties leidinio antrajam numeriui. Deja, mano parašytas straipsnis su visa panaudota medžiaga iš Raulinaičio buto ūkinės patalpos rūsyje paslaptingu būdu dingo.³⁵

Panašu, kad A. Raulinaičio rinkinyje esantis mašinraštis „Apso apylinkių lietuviai“ ir yra tas dingusiu laikytas straipsnis.

VII. Archyviniai šaltiniai, bibliografija (b. 1365–1667). Į šį skyrių pateko archyvinų ir spausdintų šaltinių nuorašai, kopijos (fotokopijos ir kserokopijos), vertimai į lietuvių kalbą, išrašai, užrašai ir pastabos apie peržiūrėtos medžiagos turinį, įvairių Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos, Vokietijos archyvų, bibliotekų ir privačių rinkinių rankraščių bei leidinių, publikacijų sąrašai ir kt. Įdomu, kad tarp daugybės paties fondo sudarytojo ranka primargintų rankraščių puslapių yra nemažai ir kitų asmenų autografų – kunigo P. Veblaičio, S. Pinkaus, bendradarbių E. Dirginto, R. Legaitės-Skardžiuvienės, M. Vaitkunskaitės-Banikonienės, T. Dambrauskaitės atliktų

³⁴ V. Skuodis, min. veik., p. 145.

³⁵ Ten pat.

nuorašų ar išrašų. Šiems išrašams neretai naudotos specialios MRGD kortelės. Dalis jų su inventoriniais numeriais, pažymėtos MRGD archyvo antspaudais.

Daugiausia medžiagos sukaupta Vilniaus ir Kauno kultūros paveldo objektų istorijos tyrinėjimams. Minėtina 1387 m. vasario 17 d. Lenkijos karaliaus ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Jogailos privilegija, kuria Vilniaus katedrai ir vyskupui dovanojama Tauragnų pilis su valsčiumi, Labanoro ir Molėtų kaimai, Dambravos, Verkių, Bokšto valsčiai, keli namai Vilniuje ir kt. (fotokopija ir P. Veblaičio vertimas į lietuvių k.); 1397 m. gegužės 9 d. Vilniaus vyskupo Andriaus raštas, kuriuo Vilniaus katedroje steigiama Šv. Andriaus ir Pranciškaus koplyčia (fotokopija); 1932–1934 m. Vilniaus bazilikos gelbėjimo komiteto dokumentų kserokopijos bei išrašai iš leidinių ir rankraščių apie šio komiteto veiklą; 1675–1693 m. Vilniaus apaštalų Šv. Petro ir Povilo bažnyčios dokumentų fotokopijos; Šv. Mikalojaus bažnyčioje rastos plytos su įrašais fotografija ir šių įrašų perrašai; 1735–1747 m. Vilniaus namų inventorių fotokopijos; išrašai iš 1790–1806 m. Vilniaus magistrato namų knygų; duomenys apie Alumnatą, Arsenalą, Verkių rūmus; įvairi medžiaga Bernardinų, Dominikonų, Misionierių vienuolynų ir bažnyčių istorijos tyrimams; A. Raulinaičio daryti išrašai iš 1502–1766 m. Vilniaus kapitulos posėdžių protokolų knygų, saugomų LMAVB Rankraščių skyriuje, ir šių knygų fragmentų kserokopijos.

Išliko 1439 m. gruodžio 3 d. Visuotinio bažnyčios susirinkimo Bazelyje raštas Kauno pranciškonams, kuriuo jiems leidžiama teikti sakramentus iš Prūsijos ir kitų kraštų atvykusiems katalikams bei juos laidoti (vertimas į lietuvių k.); Gardino seniūno Stanislovo Sendzivojevičiaus 1471 m. balandžio 4 d. raštas, kuriuo dovanojamas žemės sklypas Kaune Bernardinų vienuolyno statybai (nuorašas ir A. Raulinaičio bei P. Veblaičio vertimai į lietuvių k.); Šv. Jurgio Kankinio bažnyčios ir bernardinų vienuolyno XVI–XIX a. dokumentų rinkinio fragmentų kopijos; 1550 m. Kauno magistrato aktas, kuriuo patvirtinama 1510 m. Daratos Nabienės Kauno Šv. Kryžiaus bažnyčios fundacija (nuorašas su P. Veblaičio parašu); S. Pinkaus išrašai iš 1561–1613 m. Kauno magistrato archyvinių dokumentų ir publikacijų apie Kauno pilį; Kauno Šv. Petro ir Povilo bažnyčios 1743 m. inventoriaus ištraukos vertimas iš lotynų į lietuvių k., atliktas A. Raulinaičio; Pažaislio kamaldulių vienuolyno ir Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčios 1797 m. birželio 5 d. vizitacijos akto, saugomo LMAVB, kopija (nepilna), kitų 1810–1841 m. dokumentų apie šį vienuolyną fotokopijos, bibliografiniai duomenys.

Minėtini Kėdainių evangelikų liuteronų bažnyčios XVII–XVIII a. istorijos šaltinių nuorašai ir vertimai į lietuvių kalbą, tarp jų – 1652 m. kunigaikščio Jonušo Radvilos kvietimas vokiečių tautybės pirkliais ir amatininkams apsigyventi Kėdainiuose; išrašai iš 1771 m. Kretingos grafystės inventoriaus (originalas LVIA) bei kitų LVIA ir LMAVB saugomų 1781–1922 m. dokumentų apie Kretingos bernardinų vienuolyną ir bažnyčią, E. Dirginto išrašai apie šį vienuolyną iš 1922–1938 m. Kaune išleistų leidinių ir Kauno miesto archyve buvusių rankraščių.

Vertos dėmesio Palangos kurorto sezono metu leisto rankraščinio laikraščio *La Li-mande* („Plekšnė“, 1886 m. birželio 22 d.) pirmojo numerio fotokopijos; leidinių apie Kuršių neriją sąrašai, anotacijos, išrašai; 1691–1821 m. archyvinių dokumentų apie Tra-kų dominikonų vienuolyną fotokopijos; LVIA ir LMAVB surinktos žinios apie Merkinę; medžiaga Plungės ir Siesikų rūmų istorijos tyrimams; 1608–1833 m. dokumentų apie Panemunės pilį fotokopijos; išrašai iš LVIA saugomo 1716 m. rankraščio apie Raudonės pilį; medžiaga Biržų pilies tyrimams: literatūros ir šaltinių, ikonografinės medžiagos są-rašai, pastabos, išrašai.

Yra pluoštas rankraščių, kuriuose užfiksuoti duomenys apie tokias iškilias asmeny-bes kaip Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas, lietuvių literatūros klasikas K. Donelai-tis, italų dailininkas tapytojas Martinas Altomontė (Martino Altomonte) ir kt.

VIII. Planai ir žemėlapiai (b. 1668–1812). Šiame skyriuje sutelkta visa grafinė me-džiaga: brėžiniai, eskizai, miestų, atskirų kvartalų ir pastatų planai, žemėlapiai, schemos. Originalų nedaug, vyrauja įvairių rūšių kopijos: šviesoraščiai, kserokopijos, fotokopijos, darytos tiek iš leidinių, tiek iš įvairiose Lietuvos, Rusijos ir Švedijos dokumentų saugyk-lose (archyvuose, bibliotekose, muziejuose) surastų originalų. Kai kurios iš jų yra pažy-mėtos LSSR Valstybinės architektūros paminklų apsaugos inspekcijos ir MRGD archyvų antspaudais.

Ypač daug medžiagos apie Vilnių. Čia yra XVI a. Vilniaus miesto panoraminis planas (fotokopijos) iš Georgo Brauno ir Franso Hogenbergo atlaso *Civitates orbis ter-rarum* („Pasaulio miestai“, 1581); LDK karo inžinieriaus, kartografo Frydricho Get-kanto 1648 m. Vilniaus gynybinių įrenginių planas; Vilniaus pilių geodeziniai planai; architekto S. Lasavicko sudaryta kartograma (fotokopija) „Vilniaus senamiesčio gotika 1957–1958 m. tyrinėjimų duomenimis“ ir rekonstrukcinių Arsenalo eksterjero ir interjero piešinių kopijos; Vilniaus senamiesčio kvartalų Nr. 11, 12, 17, 22–25, 27, 32–37 planai; Vilniaus arkikatedros bazilikos plano ir vakarų fasado brėžinio, surasto SSRS centriniame valstybiniame istorijos archyve, kopijos; K. N. Kitkausko sudaryto Vilniaus katedros bazilikos rūšių plano kopija; Bernardinų bažnyčios, vienuolyno ir Šv. Onos bažnyčios ansamblio plano kserokopija; Pociųjų rūmų Vilniuje, Dominikonų g. 11, brėžinio, sau-goto SSRS centriniame valstybiniame istorijos archyve Leningrade, fotokopijos; namų Vilniuje, Pilies g. 12 ir 14, 1930 m. planų kopijos tušu kalkėje; Miestų statybos ir projek-tavimo institute 1966 m. sudarytas Vilniaus miesto Telegrafo rūmų ir jų aplinkos požemi-nių komunikacijų suvestinis planas (šviesoraštis).

Nemažai ir kitų dviejų Lietuvos didmiesčių – Kauno ir Klaipėdos – dokumentų: XVII–XIX a. Kauno miesto planų kopijos (originalai Rusijos centriniame valstybi-niame senųjų aktų archyve, Centriniame valstybiniame karo istorijos archyve ir kt.); S. Čerškutės, V. Jurkšto ir A. Raulinaičio sudarytos XIV–XX a. Kauno senamiesčio pla-nų retrospektyvinės schemos (ilustracijos A. Raulinaičio straipsniui „Gynybinės Kau-

no miesto sienos“, publikuotos „Lietuvos TSR architektūros klausimai“, 1964 m., t. 2, p. 192–206); kai kurių Kauno kvartalų 1843–1900 m. planų fotokopijų rinkinys; 1834, 1836 m. Rotušės 1 ir 2 aukštų planų, saugomų LVIA, kserokopijos; Pažaislio kamaldulių vienuolyno ir bažnyčios ansamblio bei atskirų pastatų planų, fasadų, pjūvių fotokopijos (originalai buvusiam SSRS centriniam valstybiniame istorijos archyve); taip pat Klaipėdos miesto XVII–XX a. planų kopijos (originalai Rusijos centriniam valstybiniame karo istorijos archyve Maskvoje, Stokholmo kariniame archyve ir kt.); J. Tatorio sudaryta Klaipėdos miesto XIII–XV a. plano retrospektyvinė schema; atskirų kvartalų ir pastatų planų kopijos.

Besidomintiems Trakų pilimis verta atkreipti dėmesį į 1926 ir 1928 m. inžinieriaus Vytauto Girdvainio sudarytų Trakų salos ir pusiasalio pilių planų fotokopijas; Trakų pilies bokšto planą (originalas SSRS centriniam valstybiniame istorijos archyve); 1967 m. K. Meko vykdytų archeologinių Trakų salos pilies tyrinėjimų brėžinius (kopijos); S. Mikulionio sudarytą Trakų pusiasalio pilies archeologinių kasinėjimų 1968 m. planą (šviesoraštis).

Išliko ir kitų Lietuvos miestų bei paveldo objektų planų ir brėžinių: XIX a. sudarytų Kėdainių miesto planų kopijos; 1962 m. S. Čerškutės, V. Jurkšto ir Vytauto Parčiausko MRGD parengtas Kėdainių I rajono rekonstrukcijos projektas (šviesoraštis); 1874 m. Švenčionių ir 1912 m. Tilžės planų fotokopijos; Palangos miesto ir parko planų kopijos; Komunalinio ūkio projektavimo instituto Kauno filiale 1966 m. sudarytų Plungės parko topografinių planų šviesoraščiai.

Į fondą pateko Mikalojaus Kristupo Radvilos Našlaitėlio pastangomis 1613 m. išleisto Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos žemėlapio fotokopija; XVIII a. pabaigos Lenkijos karalystės ir LDK istorinio žemėlapio, saugomo LMAVB Retų spaudinių skyriaus sudaryto topografinio žemėlapio, kuriame pavaizduotos Kauno, Šiaulių, Gardino, Augustavo, Balstogės, Karaliaučiaus, Tilžės apylinkės, fragmentų kopijos; Kauno gubernijos žemėlapio fotokopija; 1970 m. Maskvoje išleistas Kaliningrado srities fizinis žemėlapis ir kt.

IX. Mikrofilmai (b. 1813–1854). Tarp A. Raulinaičio rankraščių yra nemažai (42 vienetai) mikrofilmų (pozityvų ir negatyvų). Čia galima rasti kai kurių retesnių leidinių, rankraščių, piešinių, raizinių, miestų ir pastatų planų, saugomų įvairiose Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos, Latvijos ir Lietuvos archyvuose, bibliotekose, kopijų, taip pat originalių fotografijų negatyvų. Mikrofilmuose užfiksuoti Lietuvos didžiųjų kunigaikščių Gedimino (1323 m.) ir Vytauto (1406 m.) raštai (originalai Latvijos centriniam valstybiniame istorijos archyve); nenustatytų XVI a. rankraštinų knygų fragmentai; Vilniaus apaštalų Šv. Petro ir Povilo bažnyčios 1675–1693 m. dokumentai; šios bažnyčios fundatoriaus, LDK etmono, Vilniaus vaivados Mykolo Kazimiero Paco († 1682 m.) testamentas; 1735–1747 m. Vilniaus namų inventoriai; 1816–1878 m. rankraščiai apie Vilniaus katedrą,

pilis, buvusių Lukiškių, Užupio, Antakalnio priemiesčių užstatymą; architekto Lauryno Gucevičiaus testamentu nuorašas, rankraščiai apie Vilniaus dominikonus ir kt. vienuolijas; įvairūs XVI–XIX a. dokumentai (raštai, laišakai, inventoriai, pajamų-išlaidų knygos), A. Raulinaičio surasti Valstybiniame Minsko srities archyve, Radvilų fonde; kai kurie senieji raiziniai, Juozapo Ozemblovskio, Antano Kliukovskio litografijos, Juozapo Peškos piešiniai su Vilniaus, Kauno, Trakų, Klaipėdos, Gardino, Lydos, Lucko architektūros paminklų vaizdais, miestų panoramomis; o taip pat nemažai Maskvos ir Leningrado archyvinių dokumentų saugyklose nukopijuotų miestų ir pavienių pastatų planų, brėžinių: Klaipėdos tvirtovės planas (1757 m.), Kauno (1797–1904), Vilniaus (1793–1845) ir Ukmergės (1810) miestų planai, Kėdainių karmelitų vienuolyno planas (1757), Vilniaus Šv. Kazimiero (1837), Švč. Trejybės (1838) bažnyčių ir Pranciškonų vienuolyno brėžiniai; statybų, pertvarkymų, griovimų, vykdytų XIX a. viduryje Vilniaus Pilių teritorijoje, planai.

Išliko ir MRGD ekspedicijų po senąsias pilies medžiaga: Lydos, Myriaus (Baltarusija), Jurbarko (dabar Majovka, Černiachovsko r., Kaliningrado sritis) pilių fotografijų negatyvai.

Į atskirą grupelę galima išskirti retų leidinių kopijas. Tarp jų – jau minėta A. Raulinaičio publikacija „Šv. Jono Kantijaus pamokslas Vytautui Didžiajam mirus“, tėvo Roko Kažukausko straipsnis „Iš Kauno bažnyčių istorijos“, vokiečių istoriko W. Hubatscho veikalas *Geschichte der Ewangelischen Kirche Ostpreussens* fragmentai.

X. Fotografijos (b. 1855–1908). Šį skyrių sudaro 54 1970–1987 m. fotodokumentai: fotografijos, vinjetės, fotokopijos. Dauguma nuotraukų – be metrikų, tad jų sukūrimo laikas, autorius, vaizduojami asmenys, vietovės daugeliu atvejų nebuvo nustatyti. Kai kurios fotografijos pažymėtos fotografo Mečislovo Sakalausko antspaudais. Fonde, deja, nėra A. Raulinaičio vaikystės, jaunystės, šeimos nuotraukų. Išlikusiose fotografijose jį dažniausiai supa bendradarbiai, kolegos, ekskursantai architektūros paveldo objektų fone. 1970 m. jis užfiksuotas Bauskėje (Latvija) vykusiame renginyje (greičiausiai konferencijoje); 1971 m. gegužės 15 d. – Medininkų pilies kieme, prie restauruotos gynybinės sienos; 1971 m. birželio 5 d. jis pavaizduotas pasakojantis apie restauruotą bokštą Raudondvaryje, 1971 m. birželio 6 d. – tarp ekskursantų Ragainėje, 1972 m. birželio 3 d. – Trakuose, 1975 m. – su grupe ekskursantų prie Balgos pilies griuvėsių (Kaliningrado sritis). Savo nuotraukų rinkinyje A. Raulinaitis išsaugojo jam iš Pulavų 1975 m. atsiųstą bičiulio, Lenkijos meno istoriko K. Parfianowicziaus žmonos dailininkės Urszulos Religos Parfianowicz portretinę fotografiją su dedikacija. Atskirai minėtina 1979 m. lapkričio 20 d. datuojama vinjetė su PKI darbuotojų portretais. Tarp jų – A. Raulinaitis, S. Lasavickas, V. Landsbergis-Žemkalnis, S. Mikulionis, K. N. Kitkauskas, Vytautas Dvariškis, V. Gabriūnas, I. Jučienė, Ž. Simonaitis, Gotfridas Gailiušis, M. Vaitkunskaite-Banikonienė, S. Samalavičius, T. Dambrauskaitė ir daugelis kitų. Išliko ir proginis fotografijų (11 vnt.) aplankas su įrašu: „Mokslo istorikai sveikina savo ištikimą narį Adolfą Raulinai-

tį. Vilnius, 1983 03 09⁶⁶. Jame suklijuotos nuotraukos, kuriose užfiksuotos A. Raulinaičio aštuoniasdešimtmečiui paminėti skirtų renginių akimirkos. Liūdniausią A. Raulinaičio biografijos faktą primena 1987 m. rugsėjo 6 d. daryta jo laidotuvių nuotrauka.

Atskirą grupę sudaro fotodokumentai, kurių pirmajame plane – ne žmonės, o įvairūs kultūros paveldo objektai: Griškabūdžio (Šakių r.) ir Užlieknės (Mažeikių r.) bažnyčios, Kelmės dvaro rūmai, Klabinių vandens malūnas (Molėtų r.), pastatai Vilniaus g. 33 Kaune, Umiastovskių rūmai Vilniuje, Trakų g. 2, Rasų kapinių kolumbariumo (neišlikęs) fragmentai, Tilžės tiltas, Klaipėdos architektūros paminklai ir jų detalės, Palangos senoji vaistinė, Nidos gyvenamieji namai, kopos, neidentifikuotas koplytstulpis, mūrinė koplytėlė, neįvardytos medinės pirkios, pirtys, krosnys, šuliniai, rūšiai. Ypač gausu Apytalaukio (Kėdainių r.) dvaro rūmų fotografijų (54 vnt.). Jose pavaizduota rūmų būklė prieš restauravimą, įamžintos visos išlikusios vertingiausios eksterjero ir interjero architektūrinės detalės.

XI. Įvairenybės (b. 1909–1931). Į šį skyrių pateko XVIII a. spaudinytis apie Rožinio brolijos narių pareigas bei atlaigus *Pawinastes Bractwas Rožanciaus Motinas SS. ir Atpuskay*; 1956 m. Maskvoje paskelbti „Valstybinių pensijų skyrimo ir mokėjimo tvarkos nuostatai“ bei kita panašaus pobūdžio informacija; Lenkijos leidyklų profesinės, istorinės literatūros prospektai, leidinių užsakymų blankai; pavieniai laikraščių „Pergalės vėliava“, „Vakarinės naujienos“, „Tarybinė Klaipėda“, „Tiesa“, *Ciņa, Życie Warszawy* numeriai; Lenkijoje leidžiamo tęstinio leidinio *Kwartalnik architektury i urbanistyki* 1956–1965 m. publikacijų bibliografiniai sąrašai, kai kurių 1968–1970, 1972 m. tomų turiniai. Taip pat čia pateko dviejų latvių pasakėčių nuorašai, sociologinės apklausos rezultatų suvestinės, mokyklinė Nijolės Ivanauskaitės akvarelė „Žiemos peizažas“ ir 1989 m. Danutės Labanauskienės sudarytas A. Raulinaičio rankraščių, perduotų LMAVB, laikinasis sąrašas.

Apibendrinimai. Apžvelgus A. Raulinaičio fonde esančią medžiagą aiškėja, kad čia saugomi tik tie dokumentai, kuriuos jis sukaupe grįžęs iš tremties 1953 m., t. y. per trejetą paskutinių gyvenimo dešimtmečių. Ankstesnio laikotarpio rankraščiai, sprendžiant iš užuominų laiškuose ir biografų liudijimų, buvo išblaškyti ir sunaikinti Antrojo pasaulinio karo metais. Atsižvelgiant į A. Raulinaičio trijų paskutinių dešimtmečių intelektualinės veiklos rezultatus, galima teigti, kad nepaisant sovietinės valdžios persekiojimo, kontrolės ir suvaržymų tai buvo vienas turiningiausių ir produktyviausių jo gyvenimo tarpinių. Dirbdamas MRGD, o vėliau ir PKI, A. Raulinaitis daug nuveikė tyrinėdamas Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Trakų, Palangos, Preilos, Nidos, Juodkrantės istoriją ir atskirus architektūros paveldo objektus, kartu su bendradarbiais sudarė lituanistinių rašytinių, ikonografinių ir kartografinių šaltinių, saugomų Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos, Latvijos, Lenkijos, Švedijos atminties institucijose, duomenų bazę. Galimybės publikuoti mokslinius tyrimus sovietmečiu buvo ribotos, todėl dauguma A. Raulinaičio, kaip ir jo kolegų, tekstų buvo žinomi ir prieinami nedidelei grupei

specialistų. Veikiausiai kaip tik dėl to šiandien žvelgdami į daugiau ar mažiau sėkmingai sovietmečiu restauruotus ar rekonstruotus architektūros paveldo objektus, dažniausiai prisimename tik restauravimo projektų autorių – architektų, inžinierių – pavardes, o prie šių projektų įgyvendinimo reikšmingai prisidėjusių tyrėjų – istorikų, archeologų, menotyrininkų – vardai lieka užmarštyje.

Ingrida P a j e d a i t ė – Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyriaus jaunesnioji mokslo darbuotoja.

El. paštas: ingrida.pajedaite@mab.lt

Lietuvos istorijos metraštis = The Year-Book of Lithuanian History = Jahrbuch für litauische Geschichte / Lietuvos istorijos institutas; redakcinė kolegija: Gintautas Sliesoriūnas (pirm.)... [et al]. – Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2019.

ISSN 0202-3342

2019 metai 1. – 2019. – 260 p. – Santr. angl. – Bibliogr. nuorodose ir str. gale. –

Metraštyje skelbiami reikšmingi 2019 metų pirmojo pusmečio Lietuvos istorikų darbai, istorijos šaltinių publikacijos, mokslo gyvenimas.

Mokslo žurnalas

Lietuvos istorijos institutas
LIETUVOS ISTORIJOS METRAŠTIS
2019 metai 1

Redaktorė *Ieva Puluikienė*
Maketuotoja *Žydronė Jakonytė*
Dailininkė *Audronė Uzielaitė*
Santraukas į anglų kalbą vertė *Ieva Vitėnienė*

2019 08 19. 17,58 leidyb. apsk. l. Tiražas 150 egz.

Išleido Lietuvos istorijos institutas
Kražių g. 5, Vilnius, LT-01108
Spausdino UAB „Baltijos kopija“
Kareivių g. 13B, Vilnius